

ქართული ენის
სწავლის
მეთოდი

შეკვეთი

მწყმმსი

მე ვარ მწყემსი კეთილი: მწყემსმან კეთილმან სული თვისი დაჰსდვის ცხოვართათვის. (იოან. 10 — 11).
 შოვე ცხოვარი ჩემი წაწყმედული. მსრეთ იყოს სიხარული ცათა შინა, ერთისათვის ცოდვილისა. (ლუკ. 15 — 4).
 მოვედით ჩემდა ყოველნი მასურალნი და ტვირთ-მძიმენი და მე განგისვენო თქვენ. (მათ. 11 28).

№ 11

1883 — 1896

15 ივნისი

გ ა ზ ე თ ი ს უ ა ს ი:

„მწყემსი“	„მწყემსი“ რუსული გამოცემით
12 თთვით 3 მან	12 თთვით 5 მან.
6 — 2 —	6 — 3 —

ფულისა და წერილების ვაგზანა შეიძლება ამ ადრესით:
Въ Кавказѣ, въ издательствѣ „Миссиона“ и „Почтовый“.

შეტადომის გასწორება:

ამ №-ში მე 2 და 3 გვერდის ალაგას შეტადომით არის დაბეჭდილი მე 14 და 15 გვერდი.

**სამღვდელოების კრება ქალაქს ქუთაისში
28, 29 და 30 მაისს.**

როგორც იციან ჩვენმა მკითხველებმა, იმერეთის ეპარქიის სამღვდელოების კრება დანიშნული იყო ქ. ქუთაისში ამა წლის მაისის 28, 29 და 30 რიცხვებში. კრება იყო დანიშნული ქუთაისის სემენარიის სავაეო და საქალგობო სასწავლებლების საქმეების,

შველა სტატიები და კორექსორდენციები, რომელნიცა იქნებოიან დასაბეჭდავთ გამოგზავნილი, ვრცლად და გასაგებად უნდა იყვნენ ავტორთაგან ხელ-მოწერილი.

სტატია, რომელიც არ დაიბეჭდება, სამი თთვის განმავლობაში შეიძლება ავტორებს მათის ხარჯით უკანვე დაებრუნოს-სტატიები მიიღებოიან რუსულს ენაზე დაწერილიც და თარგმნით დაიბეჭდებოიან.

და სანთლის ქარხნის და მისი მმართველ-გამგეობის შესახებ. ამ კრებაზედვე, სხვათა შორის, უნდა გარდაწყვეტილიყო საეკლესიო ნივთების საწყობის საქმეც

დანიშნულ დღეს, შუადღისას იმდენი დეპუტატები შეიკრიბნენ, რომ შეიძლებაოდა კრების გახსნა. კრებამ თავსმჯდომარის კანდიდატებათ აღირჩია დეპუტატები მღვდ. ერმალოზ ვეფხვაძე, ივლიანე აბესაძე და იუსტინე ტაბიძე. ამ კანდიდატებში ხმის უმეტესობით აღრჩეულ იქმნა დეპ. ბლაღ. მღ. ერმალოზ ვეფხვაძე. საქმის მწარმოებლად ერთხმად

ალირიჩის მღ. იუსტინე ტაბიჭ. შედგენილი სიგელი წარუდგინეს დასამტკიცებლად ყოვლად სამღვდელო ბესარიონს, ამსიგელის დამტკიცების შემდეგ კრებაზე შემობრძანდა ყ-დ სამღვდელო ბესარიონი, რომელმაც განუმარტა დებუტატებს საბასო საგნები, მისცა დარიგება ერთსულობით, ღ ერთგულობით, როგორც სამღვდელოების კრებას შეშვენის, განეხილათ და განესაჯათ მიცემული კითხვები, აკურთხა კრება და შინ წაბრძანდა.

ყოვლად სამღვდელოს წაბრძანების შემდეგ დებუტატებმა ჩამოთვალეს საბასო კითხვები კითხვები იყო შემდეგი: 1) ექვსი ათასი მანეთის შეტანა საეკლესიო ხაზინაში იმ ექვსი ათასი მანეთის შესავსებლად, რომელიც უწ. სინოდს გარდაუცია ქუთაისის სემენარიისათვის, 2) სანთლის ქარხნის წარმოების და მართვა-გამგეობის საქმე, 3) ქუთაისის სასულიერო სასწავლებლის მომავალი წლის ხარჯთაღრიცხვა, 4) ექვსასი მანეთის ფულის გარდახდა, რომელსაც ქუთაისის სემენარიის რექტორი ითხოვდა სემენარიის ზედამხედველის და სხვა წვრილმან ხარჯთათვის.

თავმჯდომარე მ. ე. ვეფხვაძე. სინოდის გარდაწყვეტილებით 6000 მანეთამდე გვეთხოვება საეკლესიო ხაზინის შესავსებლად, რომლიდანაც სემენარიის სასარგებლოდ გარდაუცია უწმ. სინოდს ეს ფული. რას იტყვიან, მამანო დებუტატო, რომელი წყაროდან უნდა შევიტანოთ ეს ფულები?

დეპ. სიმონ მჭედლიძე. სემენარიისათვის რაც შეგვეძლო ჩვენ შევიტანეთ, და მეტის შეტანა, ვგონებ, ჩვენ აღარ შეგვიძლია. ესლა თუ კიდევ გვეთხოვება, ეს იმის ბრალია, რომ ჩვენი წინანდელი ჟურნალები კარგად არ იყო შედგენილი. მე როგორც მახსოვს, იმ ჟურნალებში ნათქვამი იყო, რომ ჩვენ ამის მეტის გარდახდა არ შეგვიძლია по крайней необходимости-ო (უკიდურესი სიღარბისა გამო). არ კმარა, მარტო რომ ვთქვათ, არ შეგვიძლია по крайней необходимости. ჩვენ უნდა დაწვლილებით განვუმარტოთ მართლაც როგორი უკიდურესი ღარიბნი ვართ და მაშინ აღარ დავკადებენ გარდასახადს, თორემ არა გამოვიდა რა მარტო ამ შენი по крайней необходимости-დგან და რას ჩავაცივდით ამ სიტყვას по крайней необходимости-ს?

დეგ. დავით დამბაძე. მამა დებუტატ სიმონ მჭედლიძეს, სამწუხაროდ, გუშინდელი ამბავიც არ ახსოვს, თორემ საიდან მოიგონებს რა კვა და რა დაიწერა წინა კრებებზე. მე ძლიერ კარგად მახსოვს, რაც დაიწერა ამ საგნის შესახებ წიკრებაზე სამღვდ. დებუტატებისაგან შედგენილ ჟურნალებში. იქ დაწვლილებით იყო მოყვანილი ჩვენ სამღვდელოების მდგომარეობა, გადასახადები ვრცელი ჟურნალიც იყო შედგენილი. დარწმუნებული ვარ, ყველა დებუტატებს ახსოვს ეს, გარდა სიმონ მჭედლიძისა. რომ დააჯეროთ, მამაო თავი მჯდომარე, მჭედლიძე, მოითხოვეთ წინანდელი ჟურნალი და დაუმტკიცეთ მას, რომ მისი по крайней необходимости მისგანვე გამოგონილი სულ ტყუილად აღბად სიტყვის ბარაქისათვის!..

ჩემის აზრით ამ კრებას მეტის გამოთქმა გამოგონება არ შეუძლია; ისევ ის უნდა განმეგროთ, რაც იყო წინეთ თქმული და დაიწეროს ამ საგნის შესახებ.

მოიტანეს წინად შედგენილი ჟურნალი. ამ მოჩნდა, რომ, როცა სემენარიის დაარსების განება გამოუგზავნია უწმ. სინოდს, მაშინ დაკითხვები იმერეთის და გურია-სამეგრელოს სამღვდელოებ რას შეეწევია ეს სამღვდელოება სემენარიის შესახავად და შენობის ასაგებად ერთ დროებითად საშუალოდ, ან რა წყაროების მითითება შეეძლია მერმისისათვისო. სამღვდელოების კრებას აუწერია თავისი ღარიბი მდგომარეობა სოფელად და ის გარდასახადებიც, რასაც დღეს დღის იგი სხვა და სხვა სასწავლებლის აღსაშენებლად შესანახავად; ერთ დროებითად შემწეობა აღმუშავებია 40,000 მანეთამდე და საშუალო წყაროებზე აუჩენია საეკლესიო ხაზინის ფულები, რომელთა მილიონი თბილისის სემინარიაში და რომელიც აღმოაჩინა 14,000 მანეთამდე და ამას გარდა სანთლქარხნის შემოსავალიც კრებამ რამდენიმე მოსახზებისა და მსჯელობის შემდეგ გარდასწყვიტა: მოსენდეს უწმ სინოდს ჩვენი ღარიბი მდგომარეობა და ჩვენი ეკლესიებისაც განმეორებთ, და ისინი რომ სამღვდელოებას არავითარი შემწეობის აღმუშავება აღარ შეუძლია სემენარიისათვის, თუ უმოწყობად დაპირებული ჯამაგირები არ დაენიშნა.

28 მაისს საუამოს სხდომაზე კრებამ განიხილა ქუთაისის ოთხ კლასიანი სასულიერო სასწავლებლის მომავალი წლის ხარჯთაღრიცხვა. ხარჯთაღრიცხვით ითხოვებოდა 14,000 მანეთზე მეტი სამღვდ

ლოებისაგან; სამღვდლოება კი ყოველ წელს კრებას და აღდგენს ცამეტი ათას ორას 90 მანეთს.

სხვა და სხვა უსარგებლო ბაისის შემდეგ კრებამ გარდასწყვიტა: იქნეს დამტკიცებული ხარჯთაღრიცხვა წარსული წლის მსგავსად და მომეტებულ ხარჯზე უარი განაცხადა. კრება მეორე დღის ცხრა საათზე გადიდდა.

29 მაისს დილის ათი საათის ნახევარზე გაიხსნა კრება. პირველი კითხვა, რომლის განხილვას შეუდგა კრება, იყო წმინდა სანთლის ქარხნის მმართველ-გამგებობის საქმე. წმინდა სანთლის ქარხნის გამგე თავმჯდომარემ დეკ. დ. ღამბაშიძემ მოახსენა კრებას, თუ რა მდგომარეობაში იყო წმინდა სანთლის ქარხნის მმართველ-გამგებობის საქმე 1895 წ. და რა შემოსავალი ჰქონდა აქედან სამღვდლოებას. ბოლოს მოახსენა კრებას თუ რა მდგომარეობაშია სანთლის წარმოების საქმე 1895 წ. 21 დეკემბრიდან 26 მაისამდე ამა მდგომარე წლისა, და რა შემოსავალი აქვს. კომიტეტმა წარუდგინა კრებას ყოველ თვიური და ნახევარი წლის ანგარიშები. მოხსენდა კრებას აგრეთვე, რომ წმინდა სანთლის ეპრობისაგან შესული ფული ორი ათას მანეთამდე სესხად არის გაცემული. რაიცა შეეხება რასკინისაგან მოპარულ ფულს, ამის შესახებ საქმის ძიება გათავებული არის, მაგრამ საქმე უმოძრაოთა სძვესო. სანთლის საქმემ გრძელი ბაისი გამოიწვია კრებაზე.

კომიტეტის ანგარიშიდან სჩანდა შემდეგი: ძველი ქარხნის მმართველისაგან კომიტეტს მიუღია 21 დეკემბერს ფულად 220 მ., ცვილი სანთელი 57 ფ., ნამწვი სამი ფუთი და ნახევარი და ჩამოსხმული სანთელი 157 ფ., პატრუქი სამი ფუთი და ნახევარი, სულ, რომ ფულზე ვიანგარიშით 6289 მანეთისა. ძველი ქარხნის გამგებელს არც ერთი გროში 1895 წელში შესატანი ფული არ შეუტანია. ამ დარჩენილ საფასესთან ვალი გადუცია ახალ კომიტეტისათვის 1895-სა 4800 მ. 6289—4800=1489. ამ ფულეზიდან 1300 მ. ცვილის ფასი და სანთლის დასამზადებელი მისცა ძველი წლისა ახალმა კომიტეტმა. 1895 წლის მთელ მოგებას შეადგენს 4989 მ.

ახალ კომიტეტს მიუყვია ხელი სანთლის წარმოებისათვის და 26 მაისს ყოველი ხარჯის და გასავლის გამორიცხვით დაშენია 3100 მ. და ცვილი და ჩამოქნილი სანთელი 1860 მან. წმინდა მოგება ამ ექვს თვეში დარჩენილა 3500 მანეთამდე. ამასთან

არ უნდა დავივიწყოთ ისიც, რომ ამ ექვს თვეში საწყობში კანონით აღკრძალული ღებობით გასყიდვა კელაპტრებისა და წვრილი სანთლისა მოსპობილი იყო; აქედან კი შემოვიდოდა არა ნაკლებ ათასი მან. მაშასადამე წმინდა მოგება ექვს თვეში აღმატებოდა 4000 მანეთს.

დეკ. დ. ღამბაშიძე. მამანო დებუტანო! წმინდა სანთლის საქმე ისეთი რთული და საპატრიოკითხვა არის, რომ ყოველმა თქვენგანმა ამ კითხვის განხილვის დროს უნდა დაივიწყოს ნათესაობა, მეგობრობა და პურ-მარლი და ყველანი უნდა აღიქურონ მხოლოდ პატრიოსური და მართალი გრძობით, ყველანი უნდა ვცდილობდეთ, რომ როგორიმე გზით საქმეს დავეხმაროთ და მოვაწყოთ იგი ჩვენი ღარიბი ეკლესიების სასარგებლოდ. ნუ დაივიწყებთ, რომ სანთლის ქარხნის რივიანად დაყენება დიდი სასარგებლო იქნება ჩვენი ეკლესიებისა და სასულიერო სასწავლებლებისათვის. ჩვენ დაგპირდით წესდების წარმოდგენას. წესდება მზათ გვაქს და როგორ ინებებთ, ეხლავე წაიკითხავთ, თუ შემდეგ?

კრებამ მოითხოვა, რომ ხსენებული წესდება მაშინვე წაკითხულიყო. აი ეს წესდება:

იმერეთის სამეპარქიო სანთლის ქარხნის წესდების პროექტი,

შედგენილა დეკ. დ. ღამბაშიძის მიერ.

I. საზოგადო კანონები.

§ 1. იმერეთის ეპარქიის წმინდა სანთლის ქარხანას, რომელიც დაარსებულია განსვენებულის ყოვლად სამღვდლო გაბრიელის თაოსნობით, აქვს მიზნად: ა) მიაწოდოს იმერეთის ეპარქიის ეკლესიებს ზღაგრეთვე კერძო პირთაც წმინდა თაფლის სანთელი, და ამით დააკმაყოფილოს სარწმუნოებრივი მოთხოვნილება მართლ-მადიდებელთა: ბ) გაუადვილოს ეკლესიებს და სამღვდლოებას ეპარქიალური სასულიერო სასწავლებლების შენახვა და გ) ხელი შეუწყოს თვით ეკლესიების კეთილმდგომარეობას.

§ 2. საეკლესიო სანთლის ქარხანა არის საზოგადო ეპარქიალური დაწესებულება, და, როგორც საეკლესიო, არ ექვემდებარება საეპარქო გარდასახადს (ფინანს. მინ. ცირკ. სახაზ. პალატ. 1877 წ. 18 მარ-

ტის № 363; უწ. სინ. უქაზ. 1886 წ. 18 მარტის № 1816, უწმ. სინ. განჩ. 93 წლ. 18 თებერ. 9 მარტ.)

§ 3. როგორც საერთო ეპარქიალურ დაწესებულებას, ქარხანას აქვს განსაკუთრებითი უფლება იმერეთის ეპარქიის ყველა მონასტრებს, სობორებს და სამრევლო ეკლესიებს მიაწოდოს სანთელი, და ამიტომაც ყოველი ეკლესია ვალდებულია მხოლოდ საეპარქიო ქარხნიდან სანთლის ყიდვას. (საეკლ. მნათ. წესდ. მუხ. 23).

§ 4. თავის საქმის წარმოებისათვის იმერეთის საეპარქიო სანთლის ქარხანას აქვს უმთავრესი საწყობი და დუქანი ქ. ქუთაისს. ეპარქიის სამღვდლოების სურვილისამებრ და იმერეთის ეპისკოპოსის ნებაართებით შეიძლება სანთლის საწყობის გამართვა სამაზრო ქალაქებში და დაბებში. ეს საწყობები და დუქნები, როგორც საეკლესიო დაწესებულების განყოფილებანი სავაჭრო გარდასახდისაგან თავისუფალნი არიან (§ 2).

§ 5. ქარხანა ამაზღებს სხვა და სხვანაირს სანთელს წმინდა ყვითელი და გათეთრებული ცვილისას, მოვარაყებულს და მოუვარაყებელსაც და სინოდის დადგენილების შესაბამი მოყვანილობისას (საეკლ. უწყ. 1892 წ. № 52.)

§ 6. ქარხანა იძლევა სანთელს ცალკე კონებად შეკრულს შემდეგის ზედწარწერით: „საეკლესიო წმინდა სანთელი იმერეთის საეპარქიო სანთლის ქარხნისა.“

§ 7. სანთელს გარდა ქარხანაში და მის საწყობებში იყიდება საკმეველი და ნამღვილი (წმინდა) კანდლის ზეთი.

§ 8. ქარხნის ყოველი მოქმედება და განკარგულება საეკლესიო სანთლის საქმის შესახებ ექვემდებარება პირ და პირ ეპარქიის მღვდელ-მთავარს საეკლესიო მეურნეობის საზოგადო წესების, და მთავრობის განსაკუთრებულ განკარგულებათა თანახმად.

§ 9. ქარხნის სამმართველოს აქვს საკუთარი ბეჭედი ზეწარწერით: „იმერეთის საეპარქიო სანთლის ქარხანა“.

II საეპარქიო სანთლის ქარხანასთან დაბოკიდებულება საეპარქიო და საბლაღოჩინო ოლქის კრებათა, ბლაღოჩინთა, ეკლესიის კრებულთა და მნათეთა.

§ 10. საეპარქიო კრება: 1) ირჩევს კომიტეტს

სამ პირთაგან შემდგარს 2) იხილავს კომიტეტის ანგარიშებს სანთლის ქარხნის შესახებ 3) ათვლიერებიებს თავის მიერ არჩეულ პირებს საშუალებით და ამოწმებინებს კასსას და ქარხნის ქონებას, 4) ან თვითონ აღძრავს ხოლმე კითხვას იხილავს კომიტეტის მიერ და საბლაღოჩინო კრებების მიერ წარმოდგენილ ღონისძიებას და ზომებს ქარხნის წარმოების დამაწინაურებელს და გასაუფლებელს.

§ 11. მონასტრები და ეკლესიის მნათენ მნათეთათვის უმაღლესად დამტკიცებული წესდები ძალით, მოვალენი არიან სანთელი იყიდონ და ნამწვ სანთელი გაცვალონ ანუ გაანაღდონ მხოლოდ საეპარქიო ქარხანაში და მის საწყობებსა და დუქნებში.

§ 12. ბლაღოჩინები, კრებულნი და ეკლესიის მნათენი უნდა აჩვენებდნ მრევლს სანთლის ხმარებას მხოლოდ საეპარქიო სანთლის ქარხნიდან, ნამდვილ თავლის სანთლისას, და ამასთან ფიცხლად უნდა აღეწონ თვალყური, რომ გარეშე ვაჭრებმა ფარულად არ ივაჭრონ ყალბი სანთელით. ბოროტ მოქმედების აღმოჩენის დროს, იგინი მოვალენი არიან სისხლით სამართლით საქმის ძიება აღძრან სახელმწიფო რჩევი მიერ უმაღლესად დამტკიცებულ მოსაზრების საფუძვლით 1890 წ. 14 მაის. (უწ. სინ. დადგენილებ 21 დეკ. 15 იანვ. 1892-93 წ. მთავრ. კანონდ. დ განკ. კრებ. 1890 წ. № 71, მ. 662).

III ქარხნის მართვა-გამკეობა.

ა. საზოგადო დადგენილებანი.

§ 13. იმერეთის საეპარქიო წმ. სანთლის ქარხანას და მის განყოფილებას: საწყობებს და დუქნებს მართავს და განაგებს კომიტეტი, სამღვდლოების საეპარქიო კრების მიერ არჩეული.

§ 14. კომიტეტს შეადგენს სამი პირი: თავმჯდომარე და ორი წევრი, რომელნიც ირჩევიან საეპარქიო კრების მიერ ოთხი წლის ვადით და მტკიცდებიან მღვდელ-მთავრისაგან.

§ 15. კომიტეტი ერთ-ერთ თავის წევრს ანდობს ხაზინადრობას, მეორეს საქმის მწარმოებლობას.

სსოფიო. უკეთუ რომელიმე წევრი გამოაკლდარი იმე მიზეზით კომიტეტის, საქმეს განაგებენ დანარ

ჩენი წევრები შემდეგ საეპარქიო სხდომამდე, როდესაც ირჩევა გასული წევრის მოადგილე.

§ 16. ქარხნის მართვა გამგეობისათვის თავის განკარგულებათა აღსასრულებლად კომიტეტს ჰყავს ქარხნის ზედამხედველი და მყიდავი პირები სანთლის საწყობში და დუქნებში.

§ 17. ქარხნის ზედამხედველი ირჩევა კომიტეტის მიერ და მტკიცდება თავის სამსახურზედ მღვდელმთავრისაგან.

§ 18. საწყობებში მყიდავს ქირაობს და ითხოვს კომიტეტი თავის შეხედულებისამებრ.

§ 19. სამაზრო დუქნებში ადგილობრივ ბლალაჩინთ შეუძლიათ ზედამხედველობა, მათ მიერ ირჩევა ამ დუქნების მყიდავებიც.

§ 20. ჯამაგირს კომიტეტის წევრებს და ზედამხედველს და საწყობებისა და დუქნის მყიდავთ უნიშნავს ეპარქიალური კრება.

§ 21. ყოვლად სამღვდელოს შეხედულებისამებრ სპროცენტო სასყიდელი ენიშნება იმ ბლალაჩინთაც, რომელნიც თვისდამი რწმუნებულ ეკლესიათათვის კისრულობენ სანთლის მალე და დაუფიანებლად მიწოდებას.

ბ. კერძო დაღმინილებაანი.

კომიტეტის მოვალეობა.

§ 22. კომიტეტს აქვს ჩვეულებრივი და არა ჩვეულებრივი სხდომები. კომიტეტის სხდომების ყურნალები წარედგინებიან ადგილობით მღვდელმთავარს კეთილ განსახილველად და დასამტკიცებლად.

§ 23. კომიტეტი არის ქარხნის და საწყობის ყველა ქონების პასუხის მგებელი მთავრობისა და სამღვდლოების წინაშე, აგრეთვე პასუხის მგებელია ქარხნის ზედამხედველის და მყიდავის მოქმედებისა, და ამიტომ სიბრთხილისათვის შეუძლია მას ზედამხედველისაგან და მყიდავისაგან ამანათის (ზალოგის) მოთხოვნა, თუ პირადათ არ იცნობს მათ და არ ენდობა.

§ 24. კომიტეტი აწარმოებს შემდეგ წიგნებს:

- 1) ქარხნის ქონების ნუსხისას;
- 2) ფულის შესავალ-გასავლისას;
- 3) შემოსული და გასული სანთლის, ნაშვრის, პატრუქის, ზეთის, სახვევი ქაღალდის და გასაგზავნი მასალის ჩასაწერს;
- 3) ჩამოსხმული სანთლის შესავალ-გასავლის

წიგნს სანთლის რიგის და ფასის ჩვენებით.

ეს წიგნები ყოველ წელს იცვლებიან.

ყოველი საქმის წარმოება სრულდება არსებულის კანონ-დებულების თანახმად და ყოველგვარი იმ ღონისძიების დაცვით, რაც კი ხელს შეუწყობს სანთლის წარმოების გაუმჯობესებას და გავრცელებას.

§ 25. კომიტეტი ადგენს თვიურ და წლიურ ანგარიშებს (ვედომოსტებს); აგრეთვე აცნობებს სამღვდლოებას სანთლის ქარხნის და სანთლის წარმოების დაწვრილებით ანგარიშს ან ცალკე და ან ადგილობით გამოცემებში აღბეჭდვით.

§ 26. კომიტეტი ბლალაჩინების ცნობების მიხედვით და საკუთირის მოსაზრებისამებრ საზღვრავს წლიურს წარმოებას ქარხანაში გასაკეთებელ სანთლისას; აგრეთვე ნისიათ აძლევს სანთელს ზოგიერთ ეკლესიებს თავისი შეხედულებისამებრ ბლალაჩინების, კრებულის და ეკლესიის მნათეთა თავდებობით.

§ 27. საუკეთესო მეთვალყურეობისათვის კომიტეტი ხშირად ათვლიერებს სანთლის ქარხანას ღ დუქანს. თავის შეხედულებისამებრ იგი ნიშნავს და ითხოვს ქარხნის მოსამსახურე პირთ, რომელთაც შენიშნავს ბოროტ საქციელს სანთლის ვაჭრობის საქმეში.

სხვადა. წმინდა სანთლის (ცილის) და ნამწვის ღირსების შესატყობად ყოველთვის ხდება ჯეროვანი ქიმიური გამოკვლევა, ანუ თვით კომიტეტის მიერ გამოიკვლევა სხვა და სხვა საცადი საშუალებით.

§ 28. კომიტეტი თავისუფალ თანხას ინახავს სახელმწიფო შემნახველ კასსაში.

§ 29. ქარხნის ზედამხედველს და საწყობების და დუქნების მყიდავთ კომიტეტი აძლევს ცალკე დავთრებს თავმჯდომარის მიერ ხელმოწერილს.

კომიტეტის წევრთა კერძო ვალდებულება.

ა. თავმჯდომარისა.

§ 30. თავმჯდომარეს, როგორც უმთავრეს ხელმძღვანელს ქარხნის ყოველგვარი მოქმედებისას, ეკისრება უპირატესობითი მეთვალყურეობა მისი საქმეების მწყობრი და წესიერი მიმდინარეობისათვის.

§ 31. იგი ნიშნავს კომიტეტის სხდომებს და ხელმძღვანელობს მათ, წინადაუდებს განსახილველად

და განსასჯელად კითხვებს ქარხნის მართვის შესახებ, — აგრეთვე კომიტეტის სახელზედ გამოგზავნილ სხვა და სხვა ქაღალდებსაც ის იღებს.

§ 32. ხელს აწერს ყოველ გვარ კომიტეტისაგან გასულ ქაღალდებს, — თვალ ყურს ადევნებს სისწორეს და დაუყონებლივ ჩაწერას საანგარიშო წიგნებისას, ამოწმებს და ბეჭდავს ქარხნის ბეჭდით წიგნებს ქარხნის საწყობის და ღუქის ზედამხედველისათვის.

§ 32. იგი მიართმევს მის ყოველად უსამღვდელო-ესობას ყოველგვარ კომიტეტის ჟურნალურ დადგენილებს დასამტკიცებლად.

ბ. ხაზინადრის.

§ 34. ხაზინადარი განაგებს ხაზინას: ა) იგი ინახავს კასის გასაღებს; ბ) იგი იღებს ფულს ბანკში შესანახავად, და მასვე გამოაქვს ფული ბანკიდან კომიტეტის მინდობილობით; გ) იგი იღებს კომიტეტიდან მოსამსახურეთა მისაცემ საჯამაგირო ფულს, წინდაწინ მისაცემ საწვრილმანო ხარჯისათვის ზედამხედველზე გადასაცემ ფულს, მოიჯარადრებზე და მოვაჭრეებზე და სხ. მისაცემ ფულსაც, იღებს და აგზავნის ფულის კორესპოდენტს.

§ 35. ხაზინადარი აწარმოებს წიგნებს: ფულის შესავალ-გასავლისას და ქონების ნუსხისას.

§ 36. ხაზინადრის მოვალეობას შეადგენს: ა) შემოსული, გასული და დარჩენილი ფულის ყოველთვიური ანგარიშის (ვედამოსტის) შედგენა; ბ) ქარხნის ფულის წარმოების წლიური ანგარიში; გ) გასავლის სავარაუდო ხარჯთ-აღრიცხვის და ყოველგვარი ფულა, წიგნებისა და ანგარიშების შემოწმება.

გ. საქმის მწარმოებლის:

§ 37. საქმის მწარმოებელი განაგებს კანცელარიას და არქივს ქარხნისას; მის მოვალეობას შეადგენს: ა) ჟურნალების შედგენა; ბ) ქარხნის საქმეების შესახებ მიწერ-მოწერა; გ) შემოსული ქაღალდების ჟურნალში ჩაწერა; დ) ქარხნის მდგომარეობის წლიური ანგარიშის შედგენა; ე) სანთლის შემოსავლის, გასავლის და დანაშთის თვიური და წლიური ანგარიშები; ვ) კერძო ანგარიშების და სანთლის შემოსავალ-

გასავლის წიგნის წარმოება და საქმეების ნუსხის შედგენა.

§ 38. ქარხნის ბეჭედი ინახება საქმის მწარმოებელთან.

ქარხნის ზედამხედველის მოვალეობა:

§ 39. დაახლოებული მეთვალყურე და გამგე ქარხნისა არის ზედამხედველი, რომელიც არის აღმასრულებელი პირი კომიტეტის და პასუხისმგებელი მის წინაშე.

§ 40. ქარხნის გამგეობის საქმეში ზედამხედველი ხელმძღვანელობს როგორც ამ წესდების კანონით, რომელიც შეეხება ქარხნის ზედამხედველის მოვალეობას, აგრეთვე კომიტეტის ყოველგვარი მითითებით, და ასრულებს ყოველგვარ მის მონდობილობას; საექვო ანუ წესდებაში დაუსახელებელ შემთხვევაში კი მიმართავს განსამარტებლად კომიტეტს.

§ 41. ზედამხედველი მუდმივ მეთვალყურეობს ქარხნის მთელ შენობას, სახელოსნოს, მუშებს და მათ მუშაობას, მოსამსახურეთ, მაშინების, ხელსამწყობების და წარმოების სხვა ხელსაწყობების რიგიანობას, — რომ არავითარი შეფერხება მუშაობას არ ექნეს — ქარხნის მთელი ქონების უვნებლობას და მოუკლებლობას.

§ 42. ზედამხედველი ადევნებს თვალყურს, რომ სანთელი წმინდად და კარგი ღირსების კეთდებოდეს, რომ არავითარი განარევი სანთელში არ იყოს, და მასალაც მომქინედ ინარჯებოდეს.

§ 43. კომიტეტის მიერ გასაყიდად მიღებულ სანთელს, ცვილს და დანარჩენ სასანთლო მასალას და აგრეთვე ნამწვე სანთელს ზედამხედველი ინახავს ქარხნის სარდაფში (კლადოვებში). იგი არის პირადად პასუხისმგებელი მათი შენახვის და მოუკლებლობის; იგივე ინახავს კვირის განმავლობაში ჩამოსხმულ სანთელსაც.

§ 44. ზედამხედველი დაწესებულ საათებში ადებს და კეტავს ქარხანას; მის ნებადაურთველად არც ერთი მუშა არ გამოდის ქარხნიდან და არავინ არ შედის ქარხანაში. ექვის შეტანის დროს ზედამხედველს შეუძლია გამომავალ მუშების დაჩხრეკა.

† აკჰიმანდრიტი ნიკოლოზი.

სუთ იენისს, ნაშუადღევის ჰირველ სა-
ათსე, როგორც თბილისის განსეთები გვატ-
ეობინებენ, საქართველო-იმერეთის სინოდის
კანტორაში მომხდარა სასისლარი ძველულობა-
მოუკლავსთ ამ კანტორის წევრი არქიმანდრი-
ტი ნიკოლოზი, წინამძღვარი ქვაბთა-სევის
მონასტრისა. ძველელი არის ვიღაც კალმა-
ხელიძე, 40 წლისა, მედავითნე გორის მახრის
სოფელ ბერძეთის ეკკლესიისა. არქიმანდრი-
ტი ნიკოლოზი 1885 წლამდე ბორჯომის
ეკკლესიის წინამძღვრად და ბლალოჩინად იყო.
მაშა ნიკოლოზის ბლალოჩინად მყოფობის
დროს ახალდაბის სამრევლოში ძველად ეო-
ფილა ხსენებული კალმახელიძე, რომელიც
შემდეგ სხვა-და-სხვა დამნაშაობისათვის სინოდს
ძველელობისაგან დაუთხოვინა. ძველლის კალ-
მახელიძის საქმის გამოძიება მოუხდენია მთავ-
რობის მინდობით მაშა ნიკოლოზს. როგორც
განსეთები გვაცნობებენ, ძველელობისაგან დათ-
ხოვნილი კალმახელიძე მედავითნეთ ეოფილა
განწესებული, მაგრამ ეს ძნელი დასაჯერებე-
ლია, როგორ შეიძლებოდა, რომ ძველეო-
ბიდან დათხოვნილი კაცი მედავითნეთ გაემ-
წესებიათ? კალმახელიძე თურმე დიდი ხნიდ-
გან მოკვლას ექადებოდა მაშა ნიკოლოზს და
ეს ამბავი რამდენჯერმე კიდევ აცნობა თურმე
მაშა ნიკოლოზს მისმა დედამ. კალმახელიძე
ფულებს სთხოვდა მაშა ნიკოლოზსო, მაგრამ
კარგად ვერკვეული არ არის, თუ რა ფულებს
თხოვდა ძველელი მაშა ნიკოლოზს. 5 დღის
წინეთ კალმახელიძე ჩამოსულა თბილისში,
სინოდალურ კანტორაში შეუტანია თხოვნა

შემწეობის აღმოჩენის თაობაზე. 5 იენისს მი-
სულა კანტორაში და კიბესე მჯდარა და მაშა
ნიკოლოზს ელოდებოდა. მაშა ნიკოლოზი კი
კრებანსე ეოფილა. კრების გათავების შემდეგ
მაშა ნიკოლოზი გამოსულა ოთახიდან და თა-
ვის ოთახისკენ წასულა. გზაზე მასთან მისულა
კალმახელიძე და ფულები მოუთხოვინა და რო-
ცა მაშა ნიკოლოზს ფულის მიცემის შესახებ
უარი უთქვამს, კალმახელიძე დანით მივარდნი-
ლა და ორი ჭრილობა მიუცია, რომელ ჭრი-
ლობათაგან მაშა ნიკოლოზი ნახევარი საათის
შემდეგ კიდევ ვარდაცვალიდა. კალმახელიძე
იქვე განჩერებულა და უთქვამს: «მე მოგაკალიო».
იმედია, გამოძიება აღმოაჩენს ძველელობის ნამ-
დვილ მიზეზს. განსჯერველია, მხოლოდმ. ნი-
კოლოზს ატეობინებდენ, კალმახელიძე მოკვლას
ექვადებოდა და რატომ არ ერთდებოდა ძველელს.
ჩვენმა საზოგადოებამ და სამღვდელეობამ ვარ-
კად უწეიან მაშა არქიმანდრიტი ნიკოლოზის
ვინაობა, სამსახური და ნიჭი, განსეთები გვა-
ტეობინებენ, რომ არქიმ- ნიკოლოზი ითვლებო-
და ერთერთ კანდიდატად იმერეთის სეპისკო-
პოსო კათედრანსეო. თუმა აქას დღემდის არა-
ვინ არ აცნადებდა, მაგრამ მაშა ნიკოლოზის
დამსახურება და ის უურადებდა, რომელიც გან-
სვენებულმა დამსახურა უფროსებისაგან, დიდს
იმედებს იძლეოდა, რომ განსვენებულს არ აც-
ნებოდა სეპისკოპოსობა. განსვენებული დიდის
ამბით დაუმარხავთ დიდუბის ტაძარში. მრავალი
ხალხი დასწრებია დასაჯლავებან და საქარ-
თველოს ექსარხოსს, მთავარ-სეპისკოპოსს ვლა-
დიმირს ვრძინობიერი სიტყვა წარმოუთქვამს.

§ 45. ყოველგვარი დაუღვენელობისათვის, რასაც კი მოსდევს ქარხნის ზიანი, ზედამხედველი პირადად და თავისი ამანათით პასუხის მგებელია; ხოლო თუ დაუმტკიცდება მას რაიმე ბოროტი განზრახვა, მაშინ პასუხისმგებელია კანონისამებრ.

§ 46. ყოველთვის დამღვეს ზედამხედველი გარდასცემს კომიტეტს თვიურ ანგარიშს შემოსული, გასული და დანაშთი სანთლისა და ნამწვისას.

§ 47. ზედამხედველი თვალყურს ადევნებს, რომ საწყობში და ღუქებში სანთელი საკმაოდ მოიძვევბოდეს, რისთვისაც წინდაწინვე უდგენს კომიტეტს ნუსხას საქირო სანთლის ხარისხის და წონის დაწვრილებითი აღნიშვნით.

დ ა ს კ ვ ნ ა .

იმერეთის საეპარქიო საეკკლესიო სანთლის ქარხნის შემოხსენებული წესდება დროსა და გარემოების მიხედვით, აგრეთვე გამოცდილებისადაგვარად შეიძლება შეიცვალოს ანუ შეიფოს ქარხნის კომიტეტის წარდგენილებისამებრ, ანუ საეპარქიო და საბლაღოჩინო კრებების განცხადებისამებრ, რასაკვირველია, ყოვლად უსამღვდელოების დამტკიცებით.

აქორასკონდენცია

სამეგრელოდან.

ამ მიმდინარე წელში სამეგრელოში ძლიერ დიდი სიძვირეა ფულისა. ამ მოვლენის უკთავრესი მიზეზი ის არის, რომ სიმიჯის ფასმა ძლიერ დაიწია და არც წინანდელისთანა მოსავალყოფილა. სხვაგან ხალხი სხვა და სხვა მრეწველობას მსდევს. სამეგრელო მარტო სიმიჯის მოყვანას შეჩერება და, რადგან ამის მოსავალი ძაც იკლო, ამიტომ გლეხობას მოაკლდა ფულის მოვნის სახსარი. საწყალი გლეხები ხშირად ეკითხებიან ერთმანეთს: „ავერ ფოშტის ფუ-

ლის გადახდის დდე კარზე მოგვდგა და რასაშუალებით გადავიხადოთ ეს აუცილებელი ვალი“. ბრემუშის მოყვანასაც აქაიქ მიჰყვეს ხელი. მაგრამ ყველაზე უფრო დიდ სარგებლობას უნდა ველოდეთ მეფუტკრეობისაგან, რომელსაც ავრცელებს სამეგრელოს სასულიერო სასწავლებლის მასწავლებელი ბ. სპირიდონ ანდრ. მატარაძე. ბ. მატარაძე მექთად ასწავლის მეფუტკრეობას მსურველთ და განსაკუთრებით სამდვდელოებას და სამრევლო სკოლის მასწავლებლებს. წასრულ 1894 და 1895 წლებში სამრევლო სკოლების დათვალიერების დროს მან მთებში მცხოვრებ ხალხს ბევრგან უჩვენა ახალ ბუეში ფუტკრის გადმოყვანის ნიმუში, ბევრს ადუძრა სერვილი ჩარჩოებისანი ბუესი შექმნისა. სამრევლო სკოლების სამასწავლებლო რჩევას ამ მისის თთვეში მოწოდებული ჰქავდა სამრევლო სკოლების მასწავლებლები და ახალ სენაკში მეფუტკრეობის შესასწავლად. სუხუჟის ეპარქიიდან თავის შვილის წასაყენად ერთმა მოსულმა მდვდელმა ერთაკვირა შიკადა და სიამოვნებით უუერება ბ-ნ მატარაძის მეცადინეობას მეფუტკრეობის შესახებ. წელიწადია, რაც დანიშნულ იქნა ამ სასწავლებელში ხსენებული მასწავლებელი. მან პირველად შემოიღო ამ სასწავლო ელში მეფუტკრეობა, ბუნდოვანი სურათები, გიმნასტიკა, წიგნსაცავის საქმეს ხომ რიგაიანად აწარმოება და სხ...

ბ. მატარაძე არის ნამდვილი კემა და ჯერჯერობით დაუდალავი მასწავლებელი. ვისურვებთ მის წარმატებას. გაუმარჯოს მას, გაუმარჯოს თანამგრძნობთა და ამ კეთილ საქმეში მამბაძველთა მისთა.

მღვდ. დიმიტრი ბერულავა.

მ ჯ ე მ ს ი

რ უ ი ც ი ა ლ უ რ ი გ ა ნ ე ო ზ ი ლ ე ზ ა .

უმაღლესი მანიაქსტი.

წყალობითა ღვთისათა

რვან, ნიკოლოზ მეორე.

მკერატორი და თვით მკურნაელი სრულიად რუსეთისა,

ქეიქი პოლშისა, დიდი მთავარ ფელდშეისა

და სხვათა, და სხვათა, და სხვათა.

გუცხადებთ ყოველთა ჩვენთა ერთგულ ქვეშევრდომთა:

ნებითა და წყალობითა უფლისა ყოველისმკურნაელისა შევასრულეთ რა ამა ბრწყინვალესა დღესა წესი წმინდის გვირგვინის კურთხევისა და მივიღეთ რა წმინდა მირონცხება, შევეურთდებით ტახტსა ქვეშეცათა მეუფისა გულ-მხურვალე ლოცვით, რათა აკურთხოს მან მეფობა ჩვენი კეთილ მისაგებელათ საყვარლისა სამშობლოსა და განგვამტკიცოს ჩვენ შესრულებათ წმიდისა აღთქმისა ჩვენისა — მტკიცეთ და განუხრეღათ განვადგომთ გვირგვინისათა წინაპართა მიერ ჩვენდამო სამკვიდროთ გადმოცემული საქმე რუსეთის ქვეყნების განწყობისა და მათ შორის სარწმუნოებისა, კეთილთა ზნეთა და ქეშმარიტის განათლების დამკვიდრებისათვის.

შევიგნეთ რა საჭიროება და მწუხარე მდგომარეობა ყოველთა ჩვენთა ერთგულ ქვეშევრდომთა და მივაპყრობთ რა თვალთა ჩვენთა განსაკუთრებით შეჭირვებულთა და ტვირთ მძიმეთა, თუნდ რომ ისინი თვისი ნებით და დაუდევრობით შთავარდნილ იყონ ამა მწუხარე მდგომარეობაში, მივენდობით ჩვენსა გულის-ზრახვასა, რათა მივიანიქოთ ამათაც შეძლებისამებრ საღვათი და ამ ღირსშესანიშნავს დღეს ჩვე-

ნის წმინდის კურთხევისა მეფობაზე, ისინიც განახლებული ცხოვრებით და სიხარულით ეგებებოდნენ მთელის ერის სიხარულს და აღტაცებას.

ამ განზრახვით ყოველად მოწყალედ ვბრძანებთ.

1. მიენიქოს ქვემო მოხსენებული საღვათი სხვა და სხვა გადასახადებზე:

1. განირიცხოს ყველა შემოუტანელი ხარჯები (ნედლომკები), რაც არის 1896 წლის 1-ლს იანვრამდე:

ა. ევროპის რუსეთის გუბერნიებში — სახელმწიფო ადგილ-მამულის გადასახადი, და

ბ. პოლონიის სამეფოს გუბერნიებში — ადგილ-მამულის გადასახადი, გმინის სასამართლოებისათვის შეწერილი გადასახადი და საკვამლო გადასახადი გლეხებზე, რომელნიც ცხოვრებენ სოფლათ, დაბებში და ოჯახებში.

2. ათი წლის განმავლობაში ამ 1896 წლიდან მოკიდებული გამოერთვას სახელმწიფო ადგილ-მამულის გადასახადი ევროპის რუსეთში ყოველ წოდების მცხოვრებთა, მხოლოდ ნახევარი იმისა, რაც აქამომდე შეწერილი ჰქონდათ. ხოლო იმ გუბერნიებში, საცა საშუალო გადასახადი აღემატებოდა დესიატინაზე ორ შაურს, იმათ დესიატინაზე გადახდება მხოლოდ ერთი შაური.

3. ამავე მეორე მუხლში ნაჩვენებ ვადის განმავლობაში გადახდეს, მხოლოდ ნახევარი ხარჯი პოლონიის სამეფოს გუბერნიებში მცხოვრებთა საგლეხო, საღაბო და საოჯახო გადასახადი და საადგილ-მამულო გადასახადი შეწერილი გმინის სასამართლოებისათვის.

4. თუ მესამე და მეოთხე მუხლში ნაჩვენებ ათი წლის ვადაში შემცირდება ამ მუხლებში დასახელებული გადასახადები, უნდა გამოერთვას აღნიშნულ ვადამდე ნახევარი იმისა, რაც შემცირებულ გადასახადათ დადგენილი იქნება.

5. განირიცხოს ყველა შემოუტანელი გადასახადები, რომელნიც ევროპის რუსეთში დაწესებული

ვსკან, მეუფეო, მონასა მცავს შენი საფარველია!
 რა ჰსცნა სულტანმან მეფისა მებრძოლთა მი-
 ახლებანი,
 შეძრწუნებულსა შიშითა აქვს ხმისა შემოკლებანი,
 უთვლიდა აჯა ქენვითა, მღირსე ესე ნებანი,
 მომეც გზა, განვლო მშვიდობით, არ შემამთხვიო
 ვნებანი.

რანის მბრძანებელის ათაბაგისა მოსვლა მრავლისა ათისისა
 ლაშკრითა ბრძანებითა სულტანისათა, რომელიცა დიდად იქა-
 დოდა მეფეს და ქართველთა ზედა, რომელსაცა გადუდგნენ
 წინაშე ლომნი ქართველნი, მოსწყვიტნეს სპანი მისნიდა თვით
 გაქცეული შეივლტო წინაშე სულტანისა.

მასვე ჟამს სულტანის ათაბაგს, რანისა მბრძანე-
 ბელსა და
 მოჰყვანდა რაზმი ურიცხვი მას თვალ უწოთომილს
 ველსადა,
 იტყოდა, ვინმცა განეროს ძლიერსა ჩემსა ხელსადა,
 ეძებდა თვისსა სულტანსა, იქადა მახვილს მკრელ-
 სადა.

ზე შეხვდნენ მეფის გუნდები, შეექმნათ ჯავშანთ
 ჩხარანი,
 ფიცხლად ეკვეთნენ, სასტიკად ურთერთის მემუქა-
 რანი.
 დაფრიწეს სპარსთა სიმრავლე, ადინნეს სისხლის
 ღვარანი,
 მოსწყვიტეს, განდრკენ, განივლტენ, რბიან სრბით
 უკუნ მქარანი.

შეშინებული მიიქრა სულტანთან ათაბაგია,
 ჰკადრა, ხელოწიფევ, ამოვსწყლით ვინ ებრძვის ქარ-
 თველთ შმაგია,
 სრულად აღავსეს მძოვრითა ომისა ნაალაგია,
 არმად შეგვიქმნეს სიკოცხლე, ღლენი გვცეს მოსა-
 ძაგია,

შეწუხდა მეტად სულტანი, ჰყო გლოვა სრუ-
 ლად არითა,
 თავთა იყრიდნენ მიწასა, იყენენ გონება შტერიითა,
 ხნობდნენ, დავპარგეთ სახელი დიდებით მრავალფე-
 რითა,
 რა გვრჯოთა, ტყეთა მეფესა შებრძოლვით გავემტე-
 რითა!

ბრძოლა არ ძალ გვაქვს, სიყმილი გვზოცს ცი-
 ხეს შემწყვედულებსა,
 ვისცა მიესმის, საკიცხრად სდებენო ჩვენგან ქმნუ-
 ლებსა;

აწ არა ვიცით, რა გვმართებს, ვართ მტერთა შუა
 გულებსა,
 ვითა განვერნეთ ქართველთა მამაცად ზე დასხმუ-
 ლებსა.

სულტანი კაცის მიგზავნით მეფესა ეხვეწებოდა,
 მომეც გზა, განვლო მშვიდობით, ქენებით ეაჯებოდა,
 არლა მთხოველი ხარკისა მრავლის ძღვნით ევედრე-
 ბოდა,
 დავითის შიშით ვეშაპი, სცანით, ვით დამდაბლდე-
 ბოდა.

დიდისა და ზვავისა მის სულტანისა დავით მეფისა და აღმაშე-
 ნებელის შიშით გაპარვა მკირვლითა ოდენ ერთგულითა თვი-
 სითა შამახის ციხით და დატევება ლაშკართა და უზომოთა
 სიმდიდრეთა თვისთა.

მას ლამეს სულტანს გარემო მოუდგნენ თანა-
 ზრდილები,
 უბრძანა დამხსნით სიკვდილსა, ხართ ჩემნი ვითა
 შეილენი,

თუ ვითა სიმხნით ეცდებით, იყვენით დაჭურვილები,
 მე გამაპარეთ იღუმალ ქართველთ რა შექმნან ძილები.
 იდარაჯეს, ჟამი შეხვდათ მათგან თხოვით სა-
 წადელი,

შესხდენ ცხენთა, საპარავი იყო ერთგან დიდი ხერცხვი,
 მუნით განვლეს, განიპარნენ, დაშათა უნჯი საკვირ-
 ველი,
 სხვა ურიცხენი მოლაშკრენი მუნვე იყვნენ უგრძნო-
 ბელი.

ვითა მპარავი განივლტო სულტანი შეშინე-
 ბული,
 მკირითა თანაზრდილითა დასტევა თვისი კრებული,
 მირბოდა ვითა მფრინველი, ფრთე ცემით მოსწრა-
 ფებული,
 თუ თავს მოარჩენს, არ ახსოვს უნჯი მუნ დატევე-
 ბული.

გათენდა, იგრძნეს სარკინოზთ სულთანნი გაპა-
 რული და
 გლოვა შეედვათ, სასტიკი ხმა ზეცად აღწეულა და
 ძრწოლა დაეცათ, მამაცი მათ შორის გამედდრულა და
 ქართველთა მეფე მათზედა შავარდნებრ მიტეულა და

შეწირულებანი.

I

სოფლის სიმონეთის მთავარ-ანგელოზის ეკლესიის მღვდლის ალექსი ყიფშიძისაგან გაზეთში გამო-საცხადებლად ჩვენ მივიღეთ შემდეგი წერილი:

«მ. რ. უმოზრჩილესად გთხოვთ თქვენი პატრივცემულის გაზეთ «მწყემსი»-ს საშუალებით გულითადი მადლობა გამოუცხადოთ რწმუნებულ ჩემდამო ეკლესიის მრევლთ მასზედ, რომ მე ერთ დღეს წავუკითხე «მწყემსი»-ს მეორე ნომერში მოწოდებითი სტატია, რომელშიდაც მოთავსებული არის სოფ. ხრეთის (შორაპნის მახ.) და სოფ. წესის (რაჭის მახ.) დაზარალებულ ხალხთა წყლითა და მიწის ზევისაგან და მასთან განვუმარტე მათ, თუ რა დიდი მადლი არის მათი შემწეობა. ამაზედ მხურვალე მონაწილეობა მიიღეს და არ დაზოგეს თავიანთი წვლილი და იმავე დღეს შეიკრიბა მათგან 19 მან. და 9 კაპ. აი სია შემომწირველთა:

ივანე ჩიხლაძემ 2 მ. 15 კ.; დავით ჩიხლაძემ 1 მ. 40 კ.; მიზანა ჩიხლაძემ 1 მ.; სპირიდონ მაჩიტაძემ 1 მ.; ყარამან ზაქარიაძემ 1 მ.; სპირიდონ ამბრალოძემ 1 მ.; სპირიდონ ღვინფაძემ 80 კ.; პეტრე ხოსთაშვილმა 50 კ.

ორ-ორი აბაზი:

ივანე ბუილიშვილმა; დიმიტრი გვენეტაძემ; ნესტორ ბუილიშვილმა; ნიკო უგლავამ.

იერემია ნიკოლაძემ 35 კ, გიორგი დათუაძემ 30 კ, გიორგი ლიკლიკაძემ 25 კ.

თითო აბაზი.

ზონე კირკიტაძემ; ზაქარია ცერცვაძემ; ევნატე ფუტყარაძემ; ნესტორ ხუჯაძემ; ივანე ხოსთაშვილმა; ალექსი გვენეტაძემ; ბესარიონ ზაქარიაძემ; აფრასიონ ხოსთაშვილმა; პავლე ჩიხლაძემ; თეიმურაზ ფანჩულიძემ; ამირან გოქაძემ; ივანე ნიკოლაძემ; სისო ნიკოლაძემ; სამსონ ლიკლიკაძემ; სიმონ ხოსთაშვილმა; სურათი ცერცვაძემ; ფარსადან ნიკოლაძემ; კესარია ნიკოლაძემ; ივანე ხოსთაშვილმა; ლავრენტი ხოსთაშვილმა; როსტომა ცერცვაძემ; ბესარიონ გვენეტაძემ;

გიორგი ცერცვაძემ; პეტრე ლანჩავამ; ბარბარე ბე-ბიაშვილის ქალმა; სპირიდონ გვენეტაძემ; პარმენ გოქაძემ; ვლადიმერ გვენეტაძემ; ამაკო გვენეტაძემ; ალექსანდრე ხოსთაშვილმა, იორდანე ხოსთაშვილ-მა, ლუკა ლანჩავამ, სარდიონ ზაქარიაძემ.

სამ-სამი შაური:

მიხელა ხოსთაშვილმა, ევა ბეილლისამ, თევდო-რე ბოგვერაძემ, ივანე ხოსთაშვილმა.

ორ-ორი შაური:

პელაგია ბეოლლისამ, ამირან გოქვაძემ, ერმილე ლიკლიკაძემ, იულონ მუშკულიანმა.

დათა ბოგვერაძემ 9 კ., სიმონა ხოსთაშვილმა ერთი შაური.

ცხრამეტი მანეთი და ცხრა კაპ. გარდაეცა ჩვენ-გან შორაპნის მახრის დაზარალებულთა დამხმარე კომიტეტს.

რედაქტორი.

II

მღვდლის სიმონ კახეთელიძისაგან ჩვენ მივიღეთ გაზეთში დასაბეჭდათ შემდეგი წერილი:

«მ. რ. უმოზრჩილესად გთხოვთ ნება მიბოძოთ რომ თქვენის პატრივცემულის „მწყემსი“-ს საშუალებით უგულითადესი მადლობა შევსწირო ბლალაჩინს მღვდელს მ. ივლ. აბესაძეს, რომელმაც გამომიგზავნა მის მიერ შეკრებილი ცამეტი მან. ფული სასარგებლოდ რწმუნებული ჩემდამო სააპეკო უდროოდ გარდაცვალებული მღვდლის ილარიონ კობახიძის ქვრივობლისა. საწყალი ქვრივი თავის ხარჯით შევიდა სასწავლებლად თბილისის საბეზიო უკოლაში, ხოლო პატარა ობოლი მისი ბებიის ხარჯით იზრდებდა ძიძასთან.

აგრეთვე იმედი მაქვს, რომ სხვა ბლალაჩინებიც, რომლებსაც მ. აბესაძესთან ერთად მივმართე ხსენებული ქვრივ-ობლის შემწეობისათვის, უყურადღებოდ არ დატოვებენ ჩემ თხოვნას.

ხაზინას მოსვლია ჩვენი გვირგვინის კურთხევამდის მითი, რომ უკანონოთ დაუნიშნავთ და მიუცაით სა- მსახურიდან დათხოვილ ჯარის კაცებისათვის, მათი ცოლებისათვის და ქვრივებისათვის ერთ დროებითი, ანუ მთელ სიცოცხლეში განწესებული შემწეობა.

VIII. განიოცხოს და გაუქმდეს ყველა ვალები, ვისაც კი გადასახდელათ თავზე დატეხია ჩვენი გვირ- გვინის კურთხევამდე კერძო კაცს, საზოგადოებას და დაწესებულებათა ექიმობისათვის, ავთამყოფების შე- ნახვისათვის ყველა საავთმყოფოებში, ლაზარეთებში, ლოპიტალებში და ავთამყოფთა თავშესაფარებელ დაწესებულებებში, ავრეთვე დაწესებულებებში იმპე- რატორის მარიამისა, რომელთაც წარუდგენდენ ხოლმე თავის საანგარიშო ხარჯთ-აღრიცხვას საოპე- კუნო რჩევას.

(გაგრძელება იქნება).

წელობითა ღეთისათა

ჩვენ, ნიკოლოზ მეორე,

იმპერატორი და თვითმპყრობელი სრულიად რუსეთისა,

მეფე ზოდშასა, დიდი მოხაჯარა ფინდიანდიისა

და სხვათა, და სხვათა, და სხვათა.

ვუცხადებთ ყოველთა ჩვენთა ერთგულ ქვეშევრ- დომთა:

ჩვენის გვირგვინოსნების დღესასწაულობის დღესა

პირველ სატახტო ქალაქის მცხოვრებნი შეუერთდენ რა რუსეთის ქვეყნის ყოველ წარმომადგენელთა ერთად გამოვიცხადეს სასიხარულო ჩვენი გულისათვის დამტკიცებანი ხალხის ცხოველი სიყვარული და უზომო დანდობა თავის ხელმწიფისადმი. ეს ხალხი გრძნობა ძველიდგანვე სულის განმამტკიცებელი თვით- მპყრობელ ჩვენ წინაპართა, როგორც სიხარულის ისე მწუხარების დროთა, განსაკუთრებული ძალით გამოცხადდა ამ სახალხო დღესასწაულზე. და იქნა ჩვენთვის საგრძნობელად სანუგეშო, დღესასწაულო- ბის დროს ჩვენთვის შემაწუხებელ უბედურობის შემთხვევისა გამო, რომელიც შეემთხვა მრავალთა სადღესასწაულოდ დამსწრეთა, ხოლო ყოველ რუ- სეთის მცხოვრებთა დაუმტკიცეს კავშირის დაურღ- ვევლობა შემაერთებელი ჩვენთან საყვარელი და მორ- წმუნე ხალხისა ჩვენისა.

უზენაესმა მადლმა, რომელმაც წმიდა მირონ- ცებით დაბეჭდა ჩვენი მოწოდება და მოგვანიჭოს ჩვენ, ლოცვითა ყოველთა მორწმუნე და კეთილ- მსახურთა რუსეთის ძეთა, ძალა და სიბრძნე შესას- რულებლად ჩვენა სამსახურისა საყვარალის მამულისა საკეთილოდ.

მიცემულია პირველ სატახტო ქალაქ მოსკოვსა 26 დღესა მისსა წლიდგან შობიდან ქრისტესსა ათას რვაას ოთხმოცდა თექვსმეტსა, ჩვენის მეფობიდან მეორესა.

ნამდვილს მისის იმპერატორებითის უდიდბუღესობის სა- კუთარის ხელით აწერია:

„ნიკოლოზა“

საქართველო

ძველი დროის თავგადასავალი.

(გავრძელება *).

ძლევაშემოსილის დავით მეფისა და აღმაშენებელისა მიერ ოთხას წელს თურქთაგან დაპყრობილის ტფილისს ქალაქის გამოღება თურქთა ბელთაგან, და მოსპოლვა თესლისა მათისა ქალაქსა მას შინა.

ძლევა მოსილმან მეფემან არლა ჰყო ხანთა ზმულობა, მოვიდა ტფილისს, მოიკვა, ჰყო რაზმთა გარმოდგმულობა, შელევწა კარნი, შემუსრა, ციხის მცველთ ჰმატა წყლოლობა, აღილო ციხე თურქთა, ჰყო დაკრულთა გამოსხმულობა.

მოსწყვიტნა მათნი კრებულნი, რაცა მუნ იპოვებოდეს, მძორთა მათთ ზედა მფრინველნი და მხეცნი მრავლად ძღებოდეს, განჰსწმინდნა, თურქთა სახელნი მუნ არლა იხსენებოდეს, ოთხას წელს მათგან ჰპრობილნი ადგილნი განათლდებოდეს.

დასცა მისვითნი, საცეცხლე სადა ვით იპოვებოდა,

ეკლესიანი შეამკო, ძველ შენნი განახლდებოდა, სამღვდელი დასი ქალაქსა დიდებად იარებოდა, წმინდანი აიაზმანი ყოვლს კიდეს ეპკურებოდა.

თვისსა ძალის მომცემელსა მეფე მადლსა შესწირვიდა, აღავლენდა მადლობასა, მოუკლებლად ცრემლსა ღვრიდა, ერთსა მსგევსსა დაუცადლად ყოვლს საყდარსა ზარსა ჰკვირიდა, სამღვდელითა შესამოსელთ ოქროს ქსოვილთ უკერვიდა.

მერმე ანიქა ლაშქართა, აღავსნა თანა ხლებულნი, უბოძა ნება სახლს წასვლად, ჰმგ ზავრობენ გახარებულნი,

თვით დაჯდა შვება განცხრომად, ახლდენ ლოდბართა კრებულნი, ესრეთ ჰყვეს ჟამნი მრავალნი მათ ლხინით გატარებულნი.

კვალად სულთნის განძენებით აღძვრა დავით მეფესა და აღმაშენებელსა ზედა, შეკრება სრულისა სპარსეთისა, მოსვლა ქართველთა ზედა და შეპყრობა შარვანშასი, და შამახის ციხის დაპყრობა სულთნისაგან.

კვლავ აღიზრზინა ქართველთ ზე სულტანმან გული მწარი, შემოიკრიბა რაზმები, გამოვლო თვისი მზღვარია, სძლია, შარვანშა შეიპყრა, შეკვრით ჰყო ნაღმობარია, დაიპყრა შამახიაი, დამუსრა ციხის კარია.

წარმოუვლინა დესპანი დავითს ზეგარდმო სვიანსა, ეთქვა, შენ ხარო მეფეი ტყისა და მყოფი კლდიანსა, ანუ წარმომეც ძღვენი და სულტანსა დიდებიანსა, ან მოვედ მნახე, მოშორდი მავა სადგურსა ქვიანსა.

რა მოციქული იახლა მეფესა სიბრძნით. ქებულსა, შესთვალა, დია გიხილო, სრულ ვჰყოფ მე შენს ბრძანებულსა, იგი გაგზავნა, ლაშქარსა ჰყოფდა მსწრაფლ მომზადებულსა, ვისცა მიერმა ბრძანება, ვერ სცნობდი დაყოვნებულსა.

თვით ყიფჩაყელნი იახლენენ ხუთ ათჯერ ათასებია, გიორგიელნი ურიცხვნი, გულ-ლომნი, მკლავ მაგრები; განაწყო, რაზმთა სპასპეტნი ამხედრდენ, განვლეს გზებია,

მცნობმან სულტანმან მირიდა, ჰყო შამახს სიმაგრებია. ერთ კერძო ციხე სიმაგრედ გარე მოივლო თხრილები,

შიგან შევიდა, სპარსნი და იყენენ ტევრულად ხშირები, დიდად შეშინდენ, ახსოვდათ მეფისა სიმხნით ქმნილები, ჰსთქვეს, მისი ბრძოლა კაცთაგან არა არს საადვილები.

მეფესა ესმა, ღვთისადმი, არს მადლობისა მთქმელია, დავრდომით თაყვანის-ჰსცემდა ქებისა შემწირველია. წყალობა შენი ჩემზედა მდიდარ არს საკვირველია,

ყოფილა და შემდეგ მოუშლიათ სულზე, იჯარებზე და ტყეებზე დღემდე ჩვენის გვირგვინის კუროთხევისა.

6. განირიცხოს ის ნაწილი შემოუტანელი გადასახადისა, რომელიც ირიცხებოდა სულზე და იჯარებზე კომბირში და რომელიც პირველ თვედებოდა იყო შეწერილი. დანარჩენი შემოუტანელი გადასახადები, რომელნიც ირიცხებოდნენ იმათ ვადამდე თურქისტანის მაზრაში, ეგრეთვე რაც შემოუტანელი იყო ადგილის გადასახადი, ან საკომლო შემოუტანელი გადასახადი, რაც ითვლებოდა კავკასიის სოფლის მცხოვრებზე, ან კიბიტებზე, უნდა განაწილდეს იმ ანგარიშით, რომ ყოველ წელიწადს გამოერთვის მცხოვრებს მეთაფი აქამომდე დარჩენილი გადასახადისა, რომ მისი გადახდა შეეფოს ათის წლის განმავლობაში.

9. განირიცხოს 1896 წლის პირველ იანვრამდე შემოუტანელი გადასახადები:

ა. იმ კავკასიის მცხოვრებთათვის, რომელთაც ჯარის კაცის მაგიერათ ფულის გადასახადი ჰქონდათ შეწერილი, და

ბ. საკომლო გადასახადი, რომელიც კავკასიაში ქალაქის მცხოვრებლებს ჰქონდათ შეწერილი.

10. განირიცხოს ანგარიშებისგან ის ნაწილი შემოუტანელი გადასახადისა, რომელიც შეგროვიდა 1996 წლის 1-ლს იანვრამდე ტყეებზე და ახდენებდნენ გლეხებს იმ მიზეზით, რომ მათ არ ჰქონიათ კუთვნილების საბუთი. აგრეთვე მცხოვრებთა სამადნო წარმოების მაზრებში. ა, თუ ეს შემოუტანელი გადასახადი აღემატება მთელი წლის გადასახადს 1896 წლისას, იმ შემთხვევაში რაც არ ეპატივება, ის უნდა განაწილდეს ისე, რომ ყოველ წელიწადს გადახდეს მხოლოდ მესუთედი ნაწილი მთელი წლის გადასახადისა; ბ, რომელსაც ნება დართული ჰქონდათ შემოუტანელი გადასახადის გადახდა ნაწილ-ნაწილათ ხუთ წელზე მეტ ვადაში, ისინი უნდა სარგებლობდნენ ამ საღავათით შემდეგაც იმ ზომით, როგორც ზევით არის ნაჩვენები.

14. ნუ გადახდებიან სახელმწიფო ბეგარას, რომელიც მოხსენებულია 1—13 მუხლებში და უნდა შემოუტანათ 1896 წლის 1-ლ იანვრამდე, მაგრამ რამე მიზეზების გამო არ ყოფილა ხაზინის ანგარიშში ჩარიცხული ჩვენი გვირგვინის კუროთხევამდე.

17. რაც გადასახლებულებზე ითვლებოდა საიჯარო მიწის გადასახადი ჩვენი გვირგვინის კუროთხე-

ვამდე, ყველა უნდა ეპატივოს მათ უმაღლესად დამტკიცებულის 10 ივლისს 1881 წ. და 17 თებერვალს 1894 წ. მინისტრების კომიტეტის დადგენილებისამებრ; უნდა ეპატივოს მათ ის საიჯარო გადასახადი მიწებზე, რაც ყოფილა გადასახადის შემცირებამდე, რომელიც დამტკიცა უმაღლესათ სახელმწიფო რჩევამ 28 ნოემბერს 1894 წ.

18. ეპატივოს გადასახლებულებს ჩვენი გვირგვინის კუროთხევამდე ყველა შემოუტანელი სახელმწიფო გადასახადები, რომელნიც მათ ჰქონიათ უწინდელ საზოგადოებაში, საცა ისინი ყოფილან ჩარიცხული, იმ დრომდე, როცა ისინი იქიდან სხვაგან გადასულან და მიწერილან ახალ საზოგადოებაში (მუხლ. 19—24 დამატება 33 მუხლის შენიშვნისა) ცალკე დადგენილება I, და მისი ვანგრძობა 1891 წ.)

19. პირველ იანვრამდის 1896 წლის, რაც ხარჯი უნდა შემოვიდეს ხაზინაში ვაქრობისა და მრეწველობიდან (კანონთ კრება, ტომი 5, წესდება პირდაპირი ხარჯის გაწერისა, გამოცემა 1893 წ. მუხ. 213—454) გარდა დამატებითი საპროცენტო ფულისა, უნდა განირიცხოს ის გადასახადი, რომელიც არ გადაემატება ხუთ თუმანს. ამაზე მომეტებული გადასახადი კი, რაც შედგება, ხუთი თუმნის გამორიცხვით თვითოველზე უნდა გამოერთვის.

20. უნდა ეპატივოს ყველა შემოსატანი გადასახადი, რაც დაგროვიდა 1-ლ იანვრამდე 1896 წ. სამადლოებში, მაგრამ კერძო დაწესებულებას და ხარჯის მძღვევლს ხუთ თუმანზე მეტი არ ეპატივება. ხოლო საცა, ან ვისაც ხუთ თუმანზე მეტი აქვს შემოსატანი, იმათ ხუთ-ხუთ თუმანს აპატივებენ, დანარჩენს გადახდევინებენ.

21. დღემდე ჩვენი გვირგვინის კუროთხევისა, რაც გემით სასიარულო წყლებზე და გზა-ტყეცილებზე შემოსატანი გადასახადი ეპატივოს თითოველს პირს სამას მანეთამდე.

22. ჩვენის გვირგვინის კუროთხევამდე 5 წლის განმავლობაში რაც შემოუტანელი პოშლინები აქვს ვისმეს მეფევის პლანებზე და წიგნებზე, ყოველივე ეპატივოსთ.

24. ეპატივოსთ ყველა შემოუტანელი გადასახადი ზე-დამატებიანა და ჯარიმიანათ, რომელიც გადაწყვეტილი არიან ხაზინის სასარგებლოთ სასმელებზე პოლონიის სამეფოში იმ დრომდის, სანამდის იქ სასმელებზე ახალი წესდება შემოვიდოდა.

11. ეპატივოსთ კუთვნილი, მაგრამ ჩვენის გვირგვინის კურთხევამდე ჯერ კიდევ აუღებელი:

1. ყოველნაირი შტრაფები და ჯარიმები პირდაპირ გადასახადებზე (კან. კრება ტ. 5 შესდგება პირდაპირ გადასახ. გამოც. 1893 წ. მუხ. 1), გარდა მოხსენებულის მეორე პუნქტში ამა მეორე მუხლისა აგრეთვე ნასყიდობაზე პოშლინა მემკვიდრეობით გადასულ მამულებზე.

2. ეპატივოსთ ჯარიმა სამას მანეთამდის ვაჭრობისა და მრეწველობის წესდების დარღვევისათვის დღემდე ჩვენის გვირგვინის კურთხევისა, აგრეთვე წესების დარღვევისათვის საორთქლე ქვაბებზე; ხოლო ჯარიმა, რომელიც აღემატება სამას მანეთს, უნდა შემოიტანონ 300 მან. გამოორცხვით.

3. უნდა ეპატივოსთ ღერბის ქალაღდის ჯარიმა იმათ, ვისაც დაურღვევია ღერბის ქალაღდის წესდება, 300 მანეთამდის თითოეულ პირს. ხოლო ვისაც ამაზე მეტი ჯარიმა მოუწევთ, იმათ კი გამოერთმევთ 300 მან. გამოკლებით. ვისაც ეს წესდება დაურღვევია ხუთი წლის განმავლობაში ჩვენი გვირგვინის კურთხევამდე, და აქამომდე არ გამოცხადებულა, იმათ ყველა ჯარიმა გერბის ქალაღდისა ეპატივებათ, რაც უნდა დიდი ფასისა იყოს.

4. უნდა ეპატივოსთ ჯარიმა სახელმწიფო ხაზინაში თავის დროზე შემწეობის შეუტანელობისათვის.

5. უნდა ეპატივოსთ: მადნეულობის მწარმოებელთა სახელმწიფოთ გაცემულ სამადნო მიწებისათვის. ა, დესიატინის გადასახადი და აგრეთვე რაც დამუშავებული მადნეულისათვის შეხედება და ჯარიმა სამადნო წესდების დარღვევისათვის.

6. ჯარიმა თავის დროზე შეუტანელობისათვის დესიატინაზე გადასახადისა იმ სახაზინო ადგილებზე, საცა მადნეულობას მუშაობენ.

7. ეპატივებათ ის ნაწილი გადასახადისა, არა უმეტეს 300 მან., რომელიც უკვე დაედვით ხაზინაში შესატანათ 1-ლ იანვრ. 1896 წ. თევზისა და ზღვის ძაღლების მკერდებს კასპიის ზღვაში და აღ-

მოსავლეთის კავკასიის მდინარეებში წესდების დარღვევისათვის.

8. ეპატივებათ ჯარიმა უწყსოთ დავის ატეხისათვის და უმართებულოთ აპელაციის შეტანისათვის, რაც ჯარიმა ხაზინის სასარგებლოთ დადებული, იმის ნახევარი დღემდე ჩვენის გვირგვინის კურთხევისა.

9. თავის ნებით საზღვარ გარეთ გასვლისათვის რაც ჯარიმა დატეხიათ თავზე მთავრობის მიერ, ყოველივე ეპატივებათ გარდა იმისა, რაც ქალაქებს ეკუთვნის და რაც უნდა შეირიცხოს ინვალიდის თავნის სასარგებლოთ.

III. განირიცხოს ანგარიშისაგან გაღებულ ხარჯები დღემდე ჩვენის გვირგვ. კურთხ., რომელიც I და II მუხლებს სტატიებში არ არიან მოხსენებულნი, აგრეთვე ეპატივოსთ ხარჯები დატყვევებულების სარჩენათ და წასაყვან-წამოსაყვანათ შეწერილი დამნაშავეებზე, 50 მანეთამდე, თუ შემოუტანელი გადასახადი ამაზე მეტია, მაშინ გადახდეს დამნაშავე ეს ხარჯი ხუთი თუმნის გამოორცხვით თითოეულ პირზე.

IV. I, II, III მუხლებს სტატიები არ შეეხებიან იმ ფულებს, ა, რომელიც ხაზინას არ ეკუთვნიან და თუმცა ხაზინაში ინახებიან, მაგრამ თავისი საკუთარი დანიშნულება აქვთ.

ბ, არ შეეხებიან სახაზინო იჯარებზე გადასახადს.

გ, არ შეეხებიან პატენტის, აკციზის და დამოყენის გადასახადებს.

დ, არ შეეხებიან იმ თავნის ფულებს, რომელიც დანიშნულნი არიან სახელმწიფო ხაზინის დასახმარებლოთ და

ე, არ შეეხებიან შემოუტანელ ჯამაგირის მესამედის გადასახადს იმ პირთა მიერ, რომელიც იღებენ ამა ჯამაგირებს.

VI. ეპატივოსთ ყველა მოსამსახურეებს, ვინც კი პენსიას იღებს და მეტი პენსია მიუღია ვიდრე მკუთვნოდა 1896 წ. 1-ლ იანვრამდის.

VII. განირიცხოს ყოველივე ზარალი, რომელიც

სახელმძღვანელონი და სხვა საკითხავი წიგნები, დაწარღნა იაკობ გოგებაშვილის მიერ.

დედა მწი, ანუ ანბანი და პირველი საკითხავი წიგნი, საერთო და სამოველო სკოლებში სხვა-რგებელი, მე-11-ტე შევეებული გამოცემა, დაბეჭდილი წერა-კითხვის საზოგადოების მიერ. ამ გამოცემაში ყარათულია თვეში სახატავი სურათები და ბოლოში საწერა დედანი, ასე, რომ ამ წიგნის ხმარებელთ აღარ მოუწოდებთ სუიდე-არც. სახატავებსა და არც დედანისა. შასი ისევე ექვსი შაურია, ყლით ორი აბაზი. ეს წიგნი მოწონებულა და მართულის ენის სახელმძღვანელო დაწინებული განათლების სამინისტროს მიერ და უწყობდის სინოდისაგან.. შინც ერთად იყიდის ოც და ათს ან მესტ ცალსა, წიგნი დაეთობა ხუთ შაურათ, ყლით 33 კაპ.

მწიგნის პირი, ანუ საკითხავი წიგნი, უმცროსს კლასში სხმარებელი, მკრევე გამოცემა შემკული სურათებით და საქათველოს ქაქტიო, დაბეჭდილია წერა-კითხვის საზოგადოების მიერ. შასი ყლით ოთხ-აბაზ უხალთუნი (90 კაპ.). უყლოთ ეს გამოცემა არ ისყიდება. შინც ერთად იყიდის ათს ცალსა, წიგნი დაეთობა ოთხ აბაზად, ვინც ოცსა — თოთხმეტ შაურად და ვინც ოც-და ათსა — თოთხმეტ შაურად. ეს წიგნი მოწონებულა სამინისტროსაგან, როგორც «მშენიერი სახელმძღვანელო მართული ენისა» და აკრთიევე უწყობდის სინოდისაგან.

მკმკრი, ანუ ანბანი და პირველი საკითხავი წიგნი, სახლობაში სხმარებელი, გამოცემა მკრევე, ფასი ორი შაური ნარდათ 8 კაპეკი.

მწიგნ საყმაწვილო მოთხრობათა ბუნების მეკნიერებიდან, მეოთხე გამოცემა, სურათებიანი, ფასი ათი შაური. ვინც ნადღს ფულზედ იყიდის ათს ცალსა, ცხრა შაურად მიეცემა წიგნი, ვინც ოცსა-ორ აბაზათ: წიგნი მოწონებულა როგორც სამინისტროსაგან, ისე სინოდისაგან.

სმმლი, ანუ ჩხელთა ლექსთა კრება მოზადილ ყოძათათის, მეორე გამოცემა, ფასი ექვსი შაური. მოწონებულა სამინისტროსა და სინოდი აგან.

კუნწული, ანუ საყმაწვილო მოთხრობანი, ფასი ორი აბაზი. მოწონებულა როგორც სამინისტროსაგან, ისე სინოდისაგან.

იპენანამ რს ჰმმნე მოთხრობა მოზრდილი ყვილებისათვის, მეორე სურათებიანი გამოცემა ფ. 10 კ.

სამის მიგმინე? საყმაწვილო მოთხრობა, ფასი შ.ურ. სამინისტროს მიერ საყმაწვილო მოთხრობა ეფემ ეოც-ლეს თათო. და ქართო მეორე გამოც. ფ. 10 კ. პირითალი უმწმმრთმბ, პუბლიცისტურ წერალი დედ-ენი, მნიშველობის შეახებ ყრძო-აღაძინის და თელოს ეოის ცხოვრება-ა და წარმა-ტებაში, ფ. 10 ეოთ აბაზი..

თავდავებულნი მართველნი, ისტორიულნი მოთხრობანი, დასურათებულნი, ფ. 10 ორი შაური.

РУССКОЕ СЛОВО, часть первая, издание четвертое, цена тридцать копеек, в переплетъ 40 копеек.

РУССКОЕ СЛОВО, часть вторая, издание третье, цена 40 копеек, в переплетъ 50 коп.

РУКОВОДСТВО для учащихся къ преподаванію русскаго языка по «Русскому Слову», цена 50 коп.

Объ части «Русскаго Слова» одобрены въ качестве учебнаго руководства по русскому языку для грузинскихъ школъ, а «Руководство для учащихся» одобрено для библиотекъ низшихъ и среднихъ учебныхъ заведеній всего Кавказскаго учебнаго округа, и то и другое одобрено учебнымъ Начальствомъ, съ утверждения Господина Главнаго начальствующаго. (смотри «Сборникъ» распоряженій по управленію Кавказскимъ Учебнымъ округомъ стр. 1965 и 1967

Равнымъ образомъ одобрено и рекомендовано «Русское Слово» духовнымъ учебнымъ Начальствомъ.

უელა ეს წიგნები უმაგერესად იყიდება: თბილისი წიგნ-კითხვის საზოგადოების მაღაზიაში ქუთისში: ბეწეუკითან, კოლხეთთან და ხეთერელთან, იათუმში თაე-თქილაძესთან და კალანდძესთან, ვოთში — ტულუშთან, ობურგეთში და სნაკში თე-ვართქილაძესთან, ლანჩხუთში ცინცაძესთან, სურბუზნქაძესთან იანძესთან, ყეოილაში — არაბიძესთან, ხჩეგერე-კაპან ჩხეძესთან, სურამში და ხანურში შურდია-ათთან, ვორში — კალანდძესთან, თელავში — მხილ ციკაუაშვილთან, სიღნაღში ავხანავაბის მაღაზიაში, ვლადიკავკეში მასწველებელ ბოცაძესთან. 15—9.

შ ი ნ ა ა რ ს ი .

ოფიციალური განყოფილება: უმაღლესი მანიფესტრის სალიტერატურო განყოფილება: სამღვდლოების კრებ. ქუთაისში 27, 28 და 29 მაისს. — არქიმანდრიტი ნიკოლოზ (ნეკროლოგი). — კორნესპონდენცია სამეგრელოდან. — საქართველოს ძველი დროის თავგადასავალი. — შეწირულებანი. — განცხადება.